

БЕЗПЕКА ТА ЯКІСТЬ

НОВОРІЧНІ ПРИКРАСИ

ЯКІСНИЙ ВИБІР

ЯКІСНИЙ ВИБІР

НОВОРІЧНІ ПРИКРАСИ

Інформаційний довідник

Київ 2007

Видання здійснене в рамках спільного проекту Європейського Союзу та Програми розвитку ООН «Спільнота споживачів та громадські об'єднання».

Публікація представляє погляди авторів та в жодному разі не є будь-яким зобов'язанням та не висловлює офіційну позицію та погляди Європейської Комісії, урядів країн-донорів, Програми розвитку ООН чи організацій та закладів системи ООН.

При підготовці брошури використані наступні матеріали:

- доповідь Н.В. Казанцевої «Новорічні іграшки та їх безпека»;
- наказ Держспоживстандарту України від 01 лютого 2005 р. № 28 «Перелік продукції, що підлягає обов'язковій сертифікації в Україні»;
- ДСТУ 1724-92 «Іграшки. Прикраси ялинкові»;
- ДСТУ 2028-92 «Іграшки. Ляльки. Фігурки людей та тварин»;
- ДСТУ 2165-93 «Іграшки. Терміни та визначення»;
- ДСанПін 5.5.6012-98 «Державні санітарні правила і норми безпеки іграшок та ігор для здоров'я дітей»;
- <http://dndekc.centrmia.gov.ua/str095.htm>

Для контактів:

Спільнота споживачів та громадські об'єднання
Вул. Шовковична 30-б, офіс 26
Тел./факс: 253-6705, 253-6732, 253-6679
E-mail: cscn@undp.org.ua
www.undp.org.ua/cscn
www.consumerinfo.org.ua

СПІЛЬНОТА СПОЖИВАЧІВ ТА
ГРОМАДСЬКІ ОБ'ЄДНАННЯ

Зміст

Історія новорічних прикрас	4
Типи новорічних прикрас	5
Типи ризиків	6
Маркування	9
Піротехнічні вироби	10

ІСТОРІЯ НОВОРІЧНИХ ПРИКРАС

На Русі Новий рік відзначався в день весняного рівнодення. З кінця 15 століття початком нового року стало вважатися 1 вересня. Ця традиція прийшла до нас із Візантії. У Європі святкувати новий рік 1 січня почали спочатку у Франції в 16 столітті, пізніше – у Німеччині й Англії.

У Росії указом Петра 1 в 1699 році було встановлене нове літочислення від Різдва Христового й святкування Нового року 1 січня. Цим же указом Петро повелів всім людям прикрашати до свята свої будинки ялиновими й сосновими гілками, влаштовувати феєрверки, запалювати вогні.

Прикрашати ялинки на Різдво в Росії почали лише в 20-х роках 19 століття. Спочатку ялинки з'явилися в будинках петербурзьких німців, а потім стали дуже популярні в міському середовищі, і до кінця століття святкова ялинка стала звичним атрибутом різдвяних свят.

Виготовляти ялинкові іграшки вперше почали в Німеччині. Скляні прикраси – кулі, а пізніше – намиста були дуже дорогі, тому що їх видували по-одному. Робилися іграшки також з картону (картонажі й «дрезденські іграшки», з картону й дроту), жерсті, дерева, фольги, вати, пап'є-маше.

У Росії до 1917 року виробництвом ялинкових прикрас займалися невеликі артілі. Спочатку вони в основному копіювали німецькі зразки, але згодом у їхніх виробках з'явився народний колорит. Найбільш улюбленими ялинковими прикрасами були скляні намиста, свічники на прищіпках, а також іграшки з вати. Широке поширення набули й паперові іграшки. Багато кондитерських фабрик виробляли цукерки та пряники у вигляді ялинкових іграшок.

ТИПИ НОВОРІЧНИХ ПРИКРАС

Згідно з ДСТУ 2165–93 “Іграшки. Терміни та визначення”

Іграшка – предмет або група предметів, призначених для ігрової діяльності дітей.

До асортиментного угруповання **„Ялинкові та новорічні прикраси”** входять:

Ялинкова прикраса – предмет призначений для оздоблення новорічної ялинки;

Новорічна (різдвяна) прикраса – предмет, що застосовується для оздоблення приміщень і відкритих майданчиків, призначених для проведення новорічних святкувань, карнавалів;

Штучна ялинка – виріб, що імітує хвойне дерево, призначений для оздоблення новорічних свят;

Дощик, гірлянда, канитель – прикраса з блискучих тонких полімерних матеріалів.

В термінології іграшок є два поняття: іграшка як предмет для гри дітей, що виготовлена за усіма вимогами щодо безпеки і про що обов’язково в маркуванні є інформація, та предмет-сувенір у вигляді іграшки, який виробник не означив як іграшку для дітей. *На це дуже важливо звертати увагу батькам: якщо в маркуванні відсутнє слово „іграшка” – таку продукцію не можна використовувати для гри дітей.*

В сферу дії ГОСТ 25779–90 щодо безпеки іграшок, входять і такі іграшки, що можуть бути і новорічними:

Іграшка м’яконабивна – іграшка, виготовлена з тканих або нетканих матеріалів, штучних або природних шкір і хутра, з каркасом або без каркаса, з набивкою або без набивки, з механізмом або без механізму, наприклад фігурки;

Карнавальний костюм – театральний, ігровий;

Маска – предмет карнавального костюма, що надягається на обличчя, з прорізами для очей, носа, рота (якщо надягається на верхню частину обличчя, з прорізами тільки для очей – напівмаска).

Гірлянди світові

Підлягають сертифікації та випробовуються за ГОСТ 30307-95 «Гірлянди світові» та ГОСТ 17677-82 «Світильники. Загальні технічні умови».

Основні вимоги до гірлянд:

- Захист від ураження електричним струмом;
- Повинні бути ізольовані від фольги й інших прикрас з металу, з якими вони використовуються;
- Опір й електрична міцність ізоляції;
- Металеві частини патронів не повинні бути доступні після вставлення лампи;
- Конструкція повинна виключати можливість випадкового дотику до струмоведучих частин при експлуатації.

ТИПИ РИЗИКІВ:

1. Небезпека, пов'язана з фізичними та механічними властивостями

Іграшки, їх деталі та з'єднання (кріплення) повинні мати необхідну механічну міцність, а в разі потреби – стійкість до навантаження під час користування ними з тим, щоб не спричинити небезпеку одержання фізичної травми.

Конструкція іграшок та їх доступні кромки, кінці, виступи, проводи, дроти та засоби кріплення повинні бути такими, щоб під час користування ними унеможливити небезпеку одержання фізичної травми.

Іграшки, у тому числі їх складові частини та будь-які відокремлювані деталі, призначені для дітей віком до трьох років, повинні мати розміри, які унеможливають їх ковтання та (або) вдихання.

2. Небезпека, пов'язана з хімічними властивостями

Іграшки не повинні містити небезпечних речовин чи сполук, у кількостях, здатних зашкодити здоров'ю дітей, що ними користуються.

При користуванні іграшками до організму дитини та в навколишнє середовище не повинні надходити хімічні сполуки в кількостях, що перевищують нормативи, установлені центральним органом виконавчої влади у сфері охорони здоров'я.

Конструкція та будова іграшок повинна бути такою, щоб за умови використання вони не становили небезпеки для здоров'я і не створювали ризику одержання фізичної травми при ковтанні, вдиханні чи стиканні зі шкірою, з'єднувальними тканинами чи очами.

З міркувань захисту здоров'я дітей слід намагатися, щоб біоаккумуляція (розчинна витяжка речовин, що має токсикологічне значення) в результаті користування іграшками не перевищувала значень, які можуть науково обґрунтовано встановлюватися для таких речовин: сурма, миш'як, барій, кадмій, хром, свинець, ртуть, селен.

3. Небезпека, пов'язана із займістістю

Іграшки не повинні містити в собі небезпечного займистого елемента, що становить небезпеку для дитини, а виготовлятися з матеріалів тільки таких типів:

- вони не горять під дією полум'я чи іскри або іншого потенційного джерела вогню;

- вони є важко-займистими (полум'я загасає одразу після усунення його причини);
- у разі займання вони горять повільно, а полум'я поширюється з незначною швидкістю;
- незалежно від хімічного складу вони оброблені таким чином, щоб уповільнити процес горіння. Такі матеріали не повинні спричиняти небезпеку загоряння інших матеріалів, що використовуються для виготовлення іграшки.

4. Небезпека, пов'язана з електричними властивостями та напруженістю електричного поля

- Живлення електричних іграшок не повинно здійснюватися від номінальної напруги, що перевищує 24 В, і на жодну частину іграшки не повинно подаватися більше 24 В.

- Частини іграшок, з'єднані з джерелом живлення, здатного спричинити електричний удар, або здатні бути з'єднаними з таким джерелом, разом з дротами чи іншими провідниками, через

ГРУПИ ІГРАШОК	НЕВІДПОВІДНОСТІ, ЩО НАЙЧАСТІШЕ, ЗУСТРІЧАЮТЬСЯ
М'яконабивні іграшки	Небезпека, пов'язана із займистістю Міцність швів Відрив фурнітури
Карнавальні костюми	Небезпека, пов'язана із займистістю
Маски	Небезпека, пов'язана із займистістю
Ялинкові прикраси	Гострота кромки, наявність задирок на металевих ковпачках Кромки скляних деталей не оплавлені Гострі кінці доступні
Ялинки штучні	Доступні кінці гілок з дроту не захищені ковпачками

які електричний струм подається на такі частини, повинні бути надійно ізольовані і захищені механічно, з тим щоб виключався ризик такого удару.

- Конструкція іграшок повинна бути такою, щоб максимальна температура на доступній поверхні не могла спричинити опік.

МАРКУВАННЯ

На іграшку або її етикетку (упаковку) наноситься **маркування** – національний знак відповідності та ідентифікаційний номер уповноваженого органу згідно з державним реєстром таких органів.

Маркування на іграшці або її етикетці чи упаковці повинно легко читатися, бути чітким, зрозумілим і не змиватися. Для іграшок незначного розміру та іграшок, що складаються з дрібних деталей, допускається маркування на упаковках, супровідній документації або етикетках.

Маркування повинно містити:

- товарний знак та (або) назву виробника чи уповноваженої ним особи – резидента України, чи особи, що відповідає за введення іграшок в обіг (у разі, коли виробник чи уповноважена ним особа не провадять діяльність на території України);

- адресу виробника та (або) уповноваженої ним особи – резидента України чи особи, що відповідає за введення іграшок в обіг (у разі, коли виробник чи уповноважена ним особа не провадять діяльність на території України).

Маркування та оформлення супровідної документації здійснюється державною мовою.

Забороняється нанесення на іграшки, етикетки та упаковку знаків чи написів, подібних до національного знака відповідності.

На певних іграшках повинна міститися попереджувальна інформація про ступінь ризику, пов'язаний з їх експлуатацією, та способи його уникнення. Це:

- на упаковці іграшок, які можуть виявитися небезпечними для дітей віком до 36 місяців, вміщується застереження: "Непридатна для дітей віком до 36 місяців" або "Обережно! Непридатна для дітей віком до трьох років" із стислим роз'ясненням ступеня ризику;

- інформація про необхідність зберігання іграшки у місцях, недоступних для дітей віком до 36 місяців.

ПІРОТЕХНІЧНІ ВИРОБИ

Піротехнічні вироби призначені для створення світлового, димового, шумового та світло шумового ефектів.

Під час їх придбання в торгівельній мережі необхідно:

1. Вимагати від продавця представлення копії сертифіката якості виробника і сертифіката відповідності, виданого повноважним органом країни-виробника (постачальника).

2. Перевірити наявність на піротехнічному виробі або його упаковці інформації про термін придатності виробу або його гарантійний термін.

3. Пам'ятати, що при кожному піротехнічному виробі в обов'язковому порядку повинна бути інструкція із застосування (експлуатації), що містить текст про безпеку піротехнічного виробу та обмеження за віком споживача щодо його застосування. Інструкція може бути нанесена на корпусі піротехнічного виробу або його упаковці українською (російською) мовою, а також прикладена до піротехнічного виробу за умови наявності на ньому та в інструкції однозначних ідентифікаційних ознак.

При використанні піротехнічних виробів можуть виникнути різні фактори, які несуть у собі небезпеку для оточуючих.

Основними небезпечними факторами при використанні піротехнічних засобів є:

1. Полум'я або високотемпературний струмінь продуктів згорання. Цей фактор характерний для фонтанів, феєрверків тощо і небезпечний можливістю займання легкозаймистих речовин, які знаходяться поряд з працюючим виробом.

2. Палаючі елементи виробів (зірки, іскри, шлаки). Ця небезпека виникає при роботі римських свічок, салютів та інших виробів, ефект яких досягається розкиданням на висоті палаючих різнокольорових зірок. Час горіння зірок підбирається таким чином, щоб вони встигали згоріти раніше, ніж досягнуть поверхні землі. Тому при неправильному розташуванні виробу ці палаючі зірки можуть упасти на землю.

У неякісних бенгальських вогнів іноді відпадають палаючі шлаки, що є небезпечним у домашніх умовах.

3. Небезпечний склад продуктів горіння. При горінні піротехнічних складів у великій кількості утворюються речовини, шкідливі для здоров'я людини.

4. Звуковий тиск. Велика гучність при розриві піротехнічних виробів може викликати у глядачів відчуття дискомфорту або травмування органів слуху.

До найбільш небезпечної споживчої піротехнічної продукції слід віднести ракети. Стабілізатори, які виконують у них роль направляючої частини, виготовлені з дерева. Через погодні умови, а іноді неякісну, непросушену деревину, яка деформується, виникає загроза під час застосування виробу. Крім того, при неправильному зберіганні або простроченому терміну дії використання ракет є небезпечним: вони можуть повести себе непередбачено, змінити напрямок польоту.

КАТЕГОРИЧНО ЗАБОРОНЯЄТЬСЯ:

1. Розбирати, ремонтувати піротехнічні вироби, а також використовувати не за призначенням або в умовах, непередбачених експлуатаційною документацією на виріб.
2. Запускати піротехнічні вироби з рук (крім хлопавок).
3. Нахилитися над виробом під час запуску.
4. Знаходитися після підпалу вогнепровідного шнуру (сповільнювача) у небезпечній зоні.
5. Направляти або кидати піротехнічний виріб у бік людей, ударяти по них будь-якими предметами, тягти за гніт.
6. Кидати приведені в дію побутові піротехнічні вироби під ноги перехожих з вікон та балконів, здійснювати феєрверки з дахів будинків та проводити інші дії, від яких можуть постраждати люди або майно.
7. Носити підготовлені до запуску піротехнічні вироби у кишенях одягу.
8. Запускати піротехнічні вироби з видимими механічними пошкодженнями.
9. Застосовувати до піротехнічних виробів великих механічних навантажень.
10. Залишати побутові піротехнічні вироби без догляду, вживати заходів щодо безконтрольного доступу до них неповнолітніх дітей.
11. Використовувати побутові піротехнічні вироби особам, які знаходяться у нетверезому стані.
12. Використовувати піротехнічні вироби, які створюють світлові та шумові ефекти, на відстані ближче 100 м від лікарень, церков, дитячих установ, шкіл, будинків престарілих та інших громадських споруд та будинків.
13. Проводити запуск виробів при сильному вітрі.
14. Уникати можливості випадкового спрацювання піротехнічних виробів унаслідок використання відкритого вогню, куріння, дії нагрівальних приладів тощо.

Для контактів:

Спільнота споживачів та громадські об'єднання

Вул. Шовковична 30-б, офіс 26

Тел./факс: 253-6705, 253-6732, 253-6679

E-mail: cscn@undp.org.ua

www.undp.org.ua/cscn

www.consumerinfo.org.ua

Дорогий Святий Миколю!
Зроби чудо, подаруй так
іграшки, щоб мені від них
НЕ НУЖНО! Лікар каже,
ЩО ЛИШЕ ТИ СПРОМОЖИ!
Твій тьозка Миколка
М. Івано-Франківськ